

7.–8. nóvember í Hörpu

**Stjórnun
fiskveiða**

– svo miklu meira en kvóti

Samtal við atvinnugreinina um rannsóknir og skipulag verndarsvæða á Íslandsmiðum

Guðbjörg Ásta Ólafsdóttir

HAMPIÐJAN

HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

ICELANDAIR
CARGO

ISI ICELAND
SEAFOOD

marel

Pipar TBWA

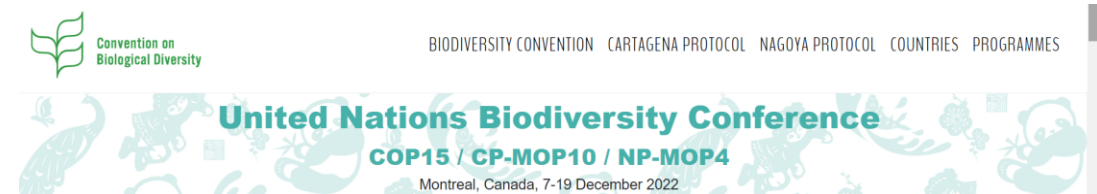
SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN

2024

Líffræðileg fjölbreytni, 30x30 og önnur virk svæðisvernd (e. OECM)

Markmið 3

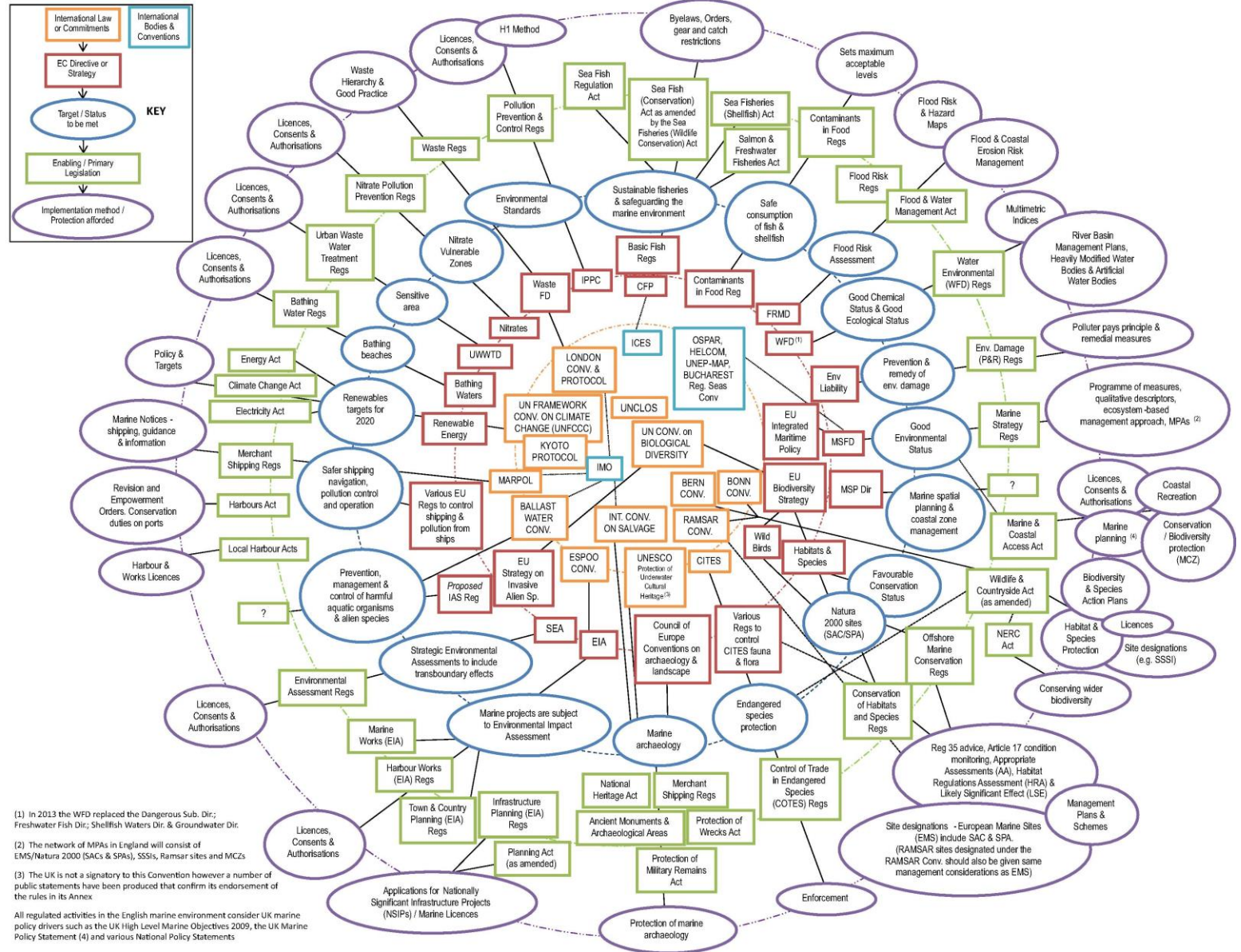
“Ensure and enable that by 2030 at least 30 per cent of terrestrial, inland water, and of coastal and marine areas, especially areas of particular importance for biodiversity and ecosystem functions and services, are effectively conserved and managed through ecologically representative, well-connected and equitably governed systems of protected areas and other effective area-based conservation measures, recognizing indigenous and traditional territories where applicable, and integrated into wider landscapes, seascapes and the ocean, while ensuring that any sustainable use, where appropriate in such areas, is fully consistent with conservation outcomes, recognizing and respecting the rights of indigenous peoples and local communities, including over their traditional territories.” CBD 2022

Stjórnarsýsla hafsins er flókin

Mynd úr réttnefndri grein:
Marine legislation – The ultimate ‘horrendogram’

Boyes & Elliott 2014

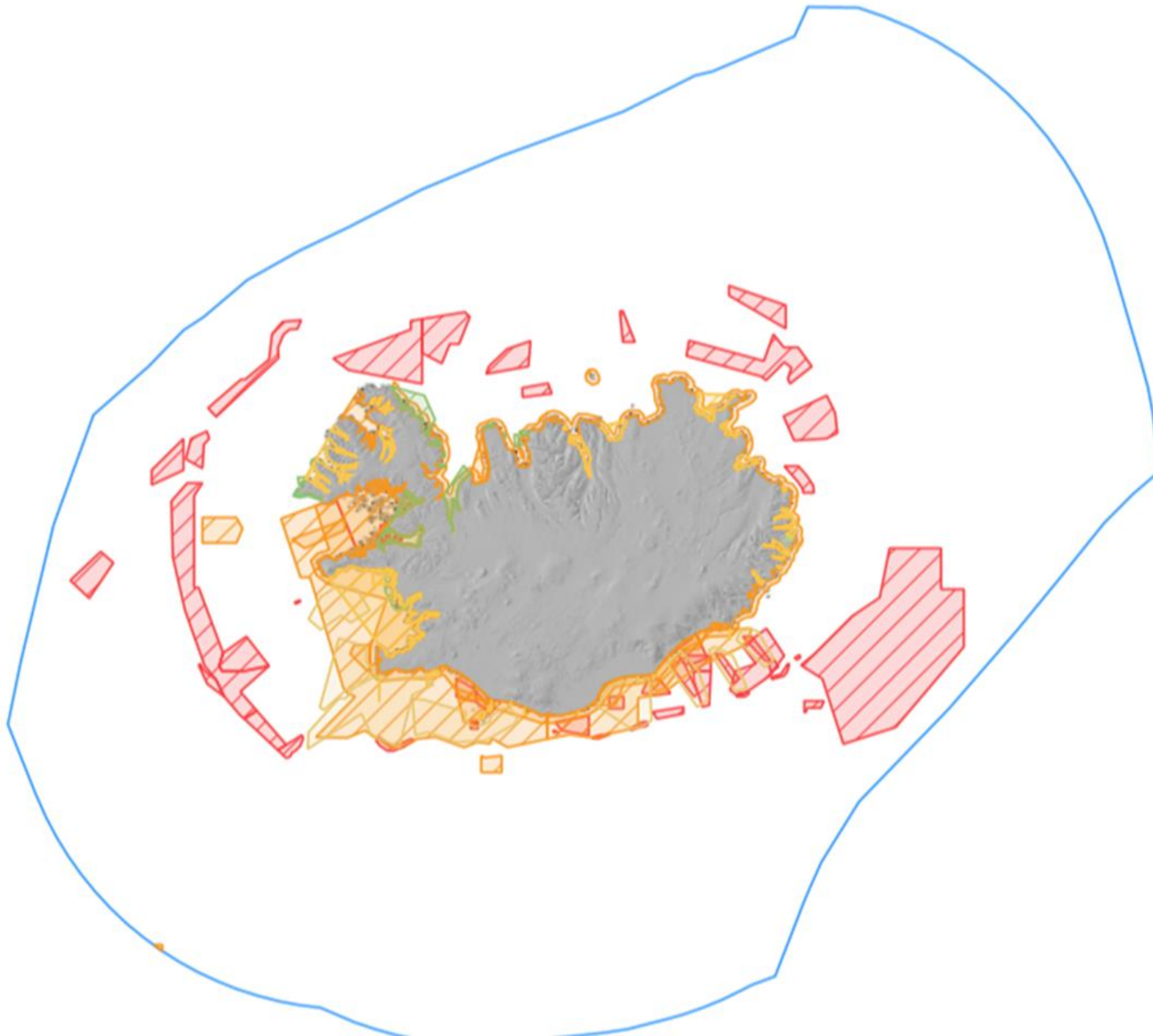

Hvað er verndun hafsvæða á Íslandi?

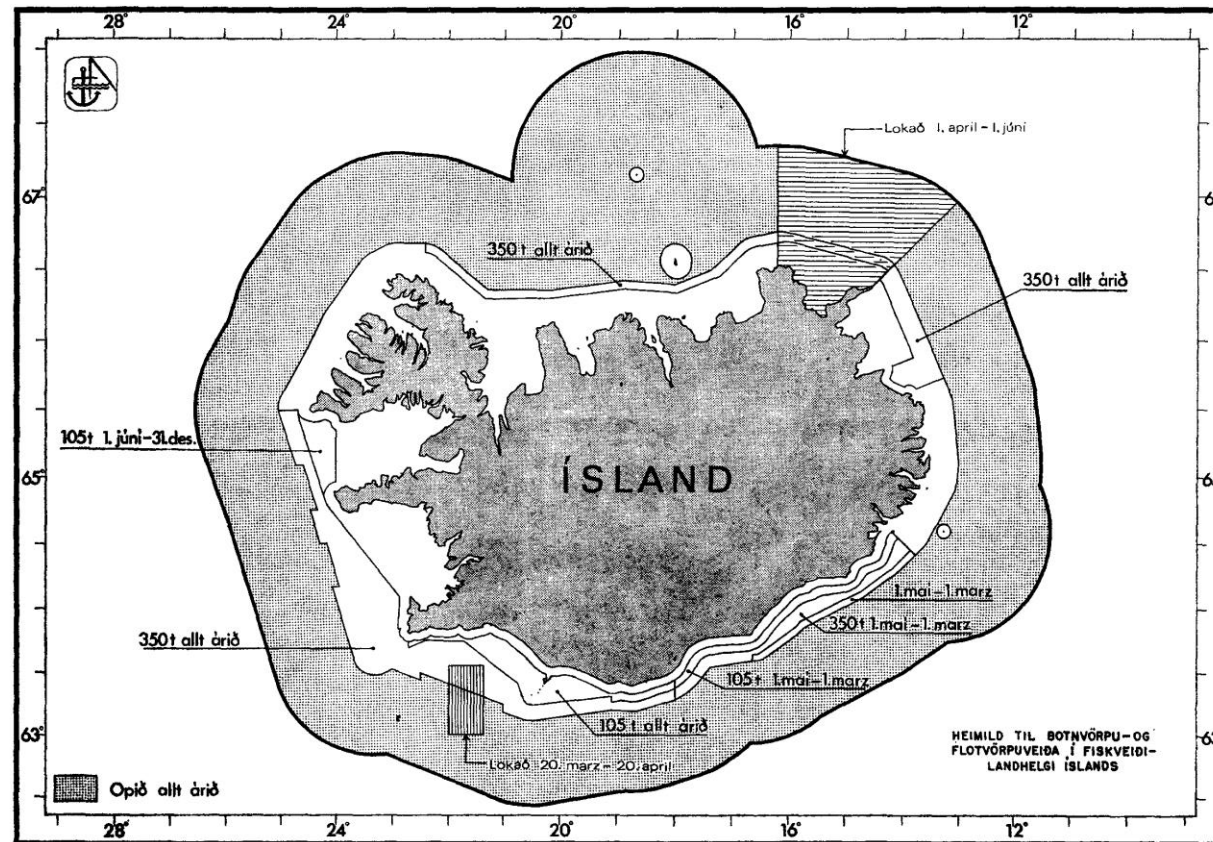
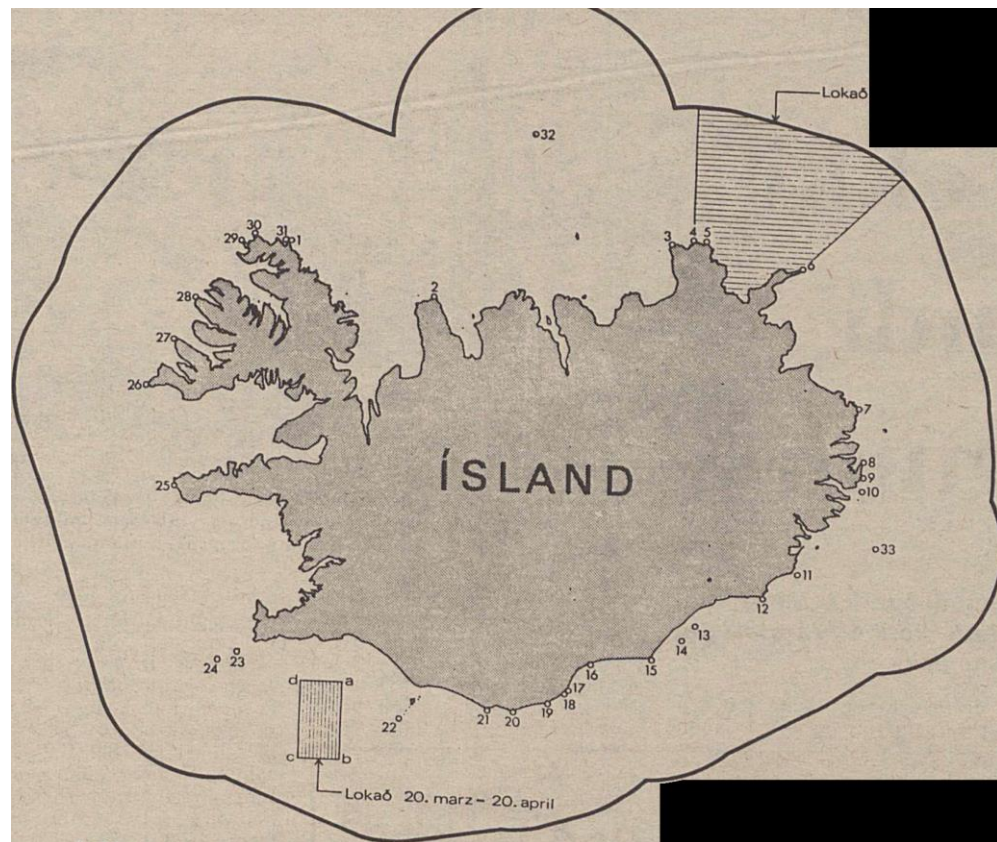
- **Lög um haf- og strandsvæðaskipulag**, einu lögin um fjölþætta skipulags og áætlanagerð hafsvæða á Íslandi, þau ná ekki til fiskveiða og hefur aðeins verið beitt á tveimur strandsvæðum.
- Hafsvæði vernduð samkvæmt **Lögum um náttúruvernd** eru minna en 0,3 prósent af efnahagslögsögunni.
- Sérlæg eins og Lög um vernd Breiðafjarðar, Lög um fiskeldi, Lög um stjórn vatnamála o.s.frv.

En að mestu leyti fellur vernd íslenskra hafsvæða undir fiskveiðilöggjöf.

Fjölmargar svæðisbundnar aðgerðir innan fiskveiðistjórnunar- kerfisins

Sumar ansi gamlar

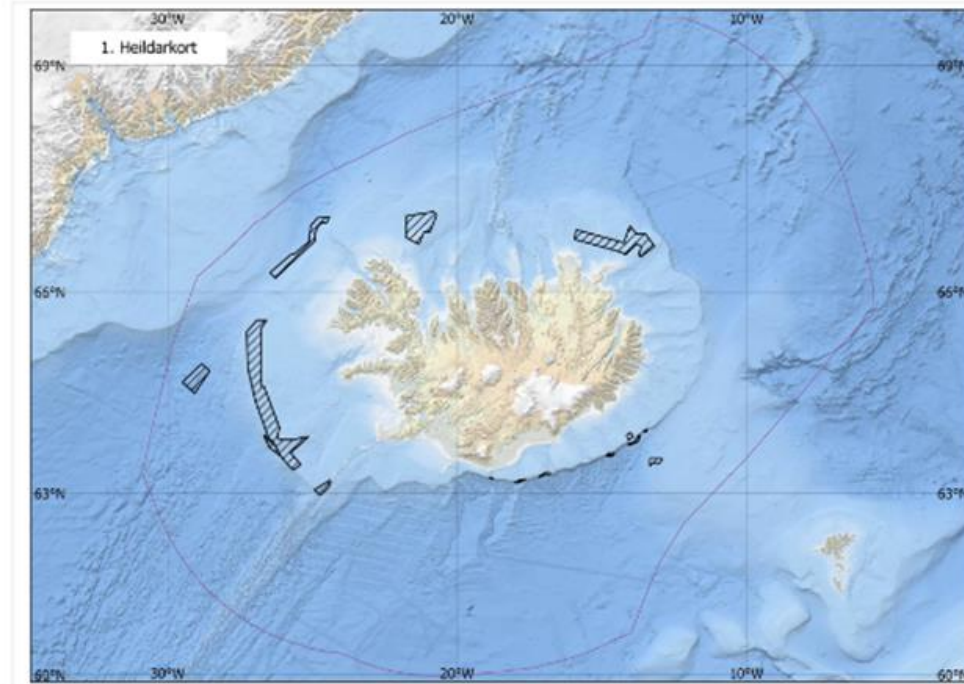

Reglugerð 188/2023

“Markmið reglugerðar þessarar er að tryggja nauðsynlegar verndarráðstafanir vegna viðkvæmra hafsvæða og botnvistkerfa með tilliti til fiskveiða, líffræðilegrar fjölbreytni, verndunar vistkerfa og varúðarnálgunar”.

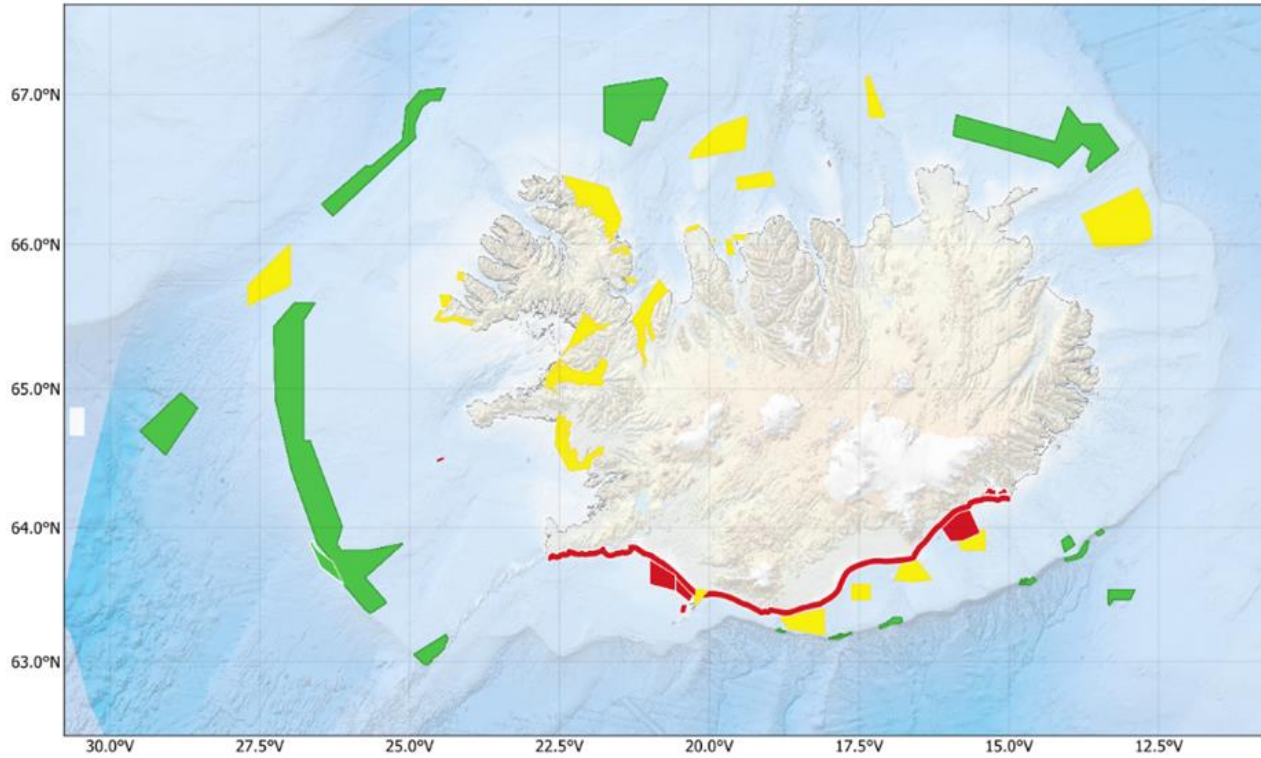
14. apríl 2023 / Matvælaráðuneytið

| Stýrihópur skipaður um verndun hafsvæða innan íslenskar lögsögu

20. ágúst 2024 / Matvælaráðuneytið

Skýrslu um verndun hafsins skilað til matvælaráðherra

Önnur virk svæðisvernd

Skoðun á svæðisbundnum aðgerðum fyrir vernd líffræðilegrar fjölbreytni.

- Já
- Með breytingum
- Nei

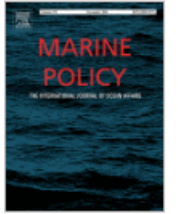
SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN
2024

Marine Policy

Volume 170, December 2024, 106422

Gaps in legislation and communication identified as stakeholders reflect on 30×30 policy in Icelandic waters

Guðbjörg Ásta Ólafsdóttir^a , Theresa Henke^a, Catherine P. Chambers^{b c},
Steinunn Hilma Ólafsdóttir^d

Hvað gerðum við og afhverju?

- Notkun fiskveiðistjórnunar aðgerða í 30x30 hefur verið umdeild meðal sérfræðinga í náttúruvernd en skoðanir sjávarútvegs hafa fengið litla athygli.
- Rannsóknir sýna að snemmtæk þátttaka sjávarútvegsins, nærsamfélaga og annarra hagaðila í stjórnunar og verndaráætlunum er mikilvæg fyrir eftirfylgni og árangur.

Hvað gerðum við og afhverju?

- Könnuðum skoðanir og sýn íslenskra hagaðila á notkun löggjafar innan fiskveiðistjórnunar til verndar líffræðilegri fjölbreytni.
- Samverkandi aðferðir: viðtöl við lykilaðila innan kerfisins, textagreiningu á opinberum athugasemdum um nýlegar lagabreytingar (reglugerð 188/2023) og netkönnun á landsvísu.

Það vantar samþættingu lagaumhverfis og svæðisbundna regluverkið er ekki markvisst

Lykilskilaboð úr viðtölum

Örar pólitískar breytingar geta komið í veg fyrir útfærslu og eftirfylgni stefnu

Vernd lífræðilegrar fjölbreytni er nú gert skil í 188/2023

Það er nógu gott kerfi til staðar til að viðhalda fiskistofnum.

Það er of mikill fókus á botnveiðarfæri. Þarf heildstæða nálgun.

a) Is current legislation enough?

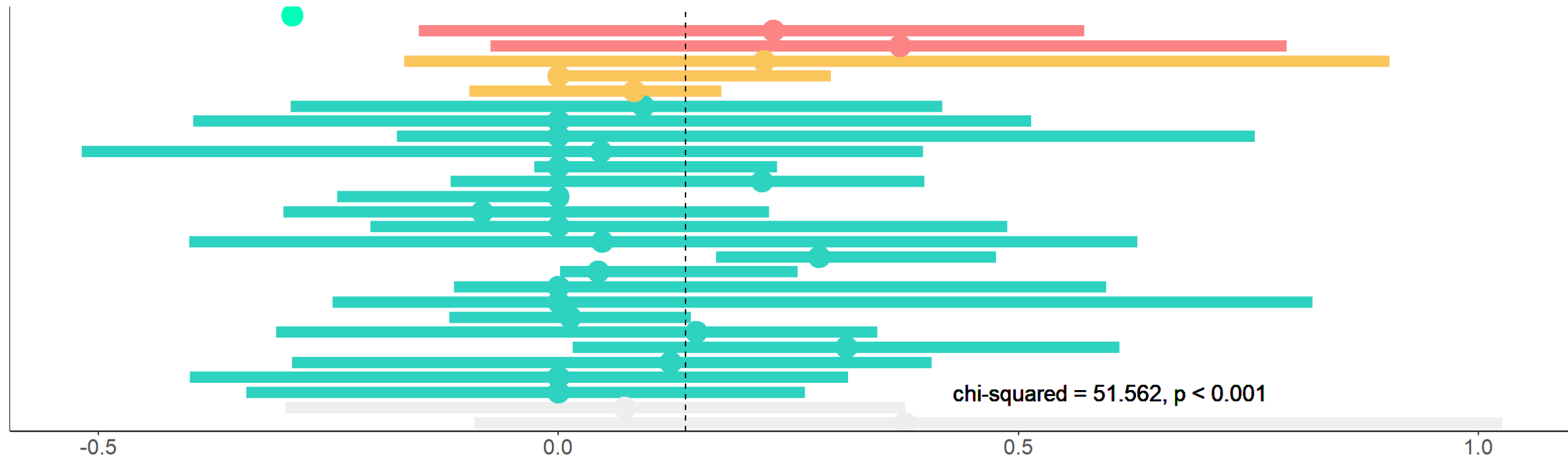
Er kerfið nóg til að vernda lífríki hafsins?

Viðhorf gagnvart 188/2023

(textagreining með sentimentR á athugasemdum í Samráðsgátt)

Stakeholder ● Environmental interest group ● Fisher ● Fisheries interest group ● Governmental agency ● Local government

b) Sentiment based on automatic analysis

Þessi neikvæðni endurspeglast í því hvernig svarendur mátu 188/2023 sem tæki til fiskveiðistjórnunar og verndar lífræðilegrar fjölbreytni

(niðurstöður úr netkönnun)

Q2 What effect do you think the following actions have on fish stocks?

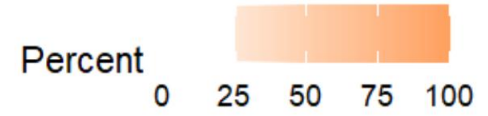
a) Fishers

	Mean (SD)	Very negative	Somewhat negative	Neutral	Somewhat positive	Very positive
188/2023 article 9	3.75 (1.26)	8.6%	7.6%	20.0%	27.6%	36.2%
188/2023 article 8	3.76 (1.28)	8.5%	10.4%	14.2%	30.2%	36.8%
188/2023 article 7	4.13 (1.15)	5.6%	4.7%	12.1%	26.2%	51.4%
Wolffish spawning closure	4.22 (0.93)	1.9%	2.8%	14.2%	34.0%	47.2%
Undersize fish closures	3.94 (1.16)	3.7%	10.3%	16.8%	26.2%	43.0%
Twelve mile size restrictions	4.29 (1.14)	4.7%	5.6%	9.3%	16.8%	63.6%
Twelve mile gear restrictions	4.27 (1.20)	6.5%	4.7%	8.4%	15.9%	64.5%
Cod spawning closure	4.16 (1.02)	2.8%	5.6%	11.2%	33.6%	46.7%

Q3 What effect do you think the following actions have on biodiversity?

a) Fishers

	Mean (SD)	Very negative	Somewhat negative	Neutral	Somewhat positive	Very positive
188/2023 article 9	3.85 (1.26)	6.5%	9.3%	19.6%	21.5%	43.0%
188/2023 article 8	4.05 (1.20)	6.5%	5.6%	13.1%	26.2%	48.6%
188/2023 article 7	4.23 (1.08)	4.7%	2.8%	12.1%	25.2%	55.1%
Wolffish spawning closure	4.23 (0.88)	0.0%	2.8%	20.8%	27.4%	49.1%
Undersize fish closures	3.86 (1.16)	3.8%	9.4%	23.6%	23.6%	39.6%
Twelve mile size restrictions	4.23 (1.19)	4.7%	7.5%	10.3%	15.0%	62.6%
Twelve mile gear restrictions	4.29 (1.17)	4.7%	6.5%	9.3%	14.0%	65.4%
Cod spawning closure	4.18 (0.95)	1.9%	2.8%	17.8%	30.8%	46.7%

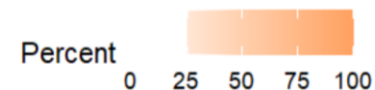

En sú sýn var ólík hjá vísindafólki og fólki innan stjórnarsýslunnar

(niðurstöður úr netkönnun)

Fish stocks		b) Scientists				
188/2023 article 9	4.42 (0.77)	0.0%	5.3%	0.0%	42.1%	52.6%
188/2023 article 8	4.42 (0.77)	0.0%	5.3%	0.0%	42.1%	52.6%
188/2023 article 7	4.00 (0.75)	0.0%	0.0%	26.3%	47.4%	26.3%
Wolffish spawning closure	4.58 (0.61)	0.0%	0.0%	5.3%	31.6%	63.2%
Undersize fish closures	4.42 (0.69)	0.0%	0.0%	10.5%	36.8%	52.6%
Twelve mile size restrictions	4.05 (1.03)	5.3%	0.0%	15.8%	42.1%	36.8%
Twelve mile gear restrictions	4.37 (0.68)	0.0%	0.0%	10.5%	42.1%	47.4%
Cod spawning closure	4.42 (0.69)	0.0%	0.0%	10.5%	36.8%	52.6%
	Mean (SD)	Very negative	Somewhat negative	Neutral	Somewhat positive	Very positive

Biodiversity		b) Scientists				
188/2023 article 9	4.58 (0.61)	0.0%	0.0%	5.3%	31.6%	63.2%
188/2023 article 8	4.74 (0.45)	0.0%	0.0%	0.0%	26.3%	73.7%
188/2023 article 7	4.32 (0.67)	0.0%	0.0%	10.5%	47.4%	42.1%
Wolffish spawning closure	4.21 (0.79)	0.0%	0.0%	21.1%	36.8%	42.1%
Undersize fish closures	4.11 (0.81)	0.0%	0.0%	26.3%	36.8%	36.8%
Twelve mile size restrictions	4.05 (1.08)	5.3%	0.0%	21.1%	31.6%	42.1%
Twelve mile gear restrictions	4.21 (1.03)	5.3%	0.0%	10.5%	36.8%	47.4%
Cod spawning closure	4.16 (0.76)	0.0%	0.0%	21.1%	42.1%	36.8%
	Mean (SD)	Very negative	Somewhat negative	Neutral	Somewhat positive	Very positive

How much do you agree with the following actions to meet 30x30 goals?

a) Fishers

	Mean (SD)	Strongly disagree	Somewhat disagree	Neutral	Somewhat agree	Strongly agree
Restrict some fishing gear	4.33 (1.16)	4.67%	7.48%	5.61%	14.95%	67.29%
Restrict all fishing gear	1.87 (1.17)	53.27%	24.30%	8.41%	10.28%	3.74%
Protect spawning grounds	4.55 (0.76)	0.93%	0.93%	7.48%	23.36%	67.29%
Protect nursery grounds	4.50 (0.78)	0.00%	3.74%	6.54%	25.23%	64.49%
Protect nearshore habitat	4.55 (0.78)	0.00%	3.74%	6.54%	20.56%	69.16%
Protect deepsea habitats	4.40 (0.96)	1.87%	4.67%	8.41%	21.50%	63.55%
Close unfished areas	3.74 (1.33)	9.35%	10.28%	17.76%	22.43%	40.19%
Close fishing grounds	3.03 (1.48)	23.36%	14.02%	21.50%	18.69%	22.43%
Base actions on FRAs	3.44 (1.44)	15.89%	12.15%	14.95%	26.17%	30.84%

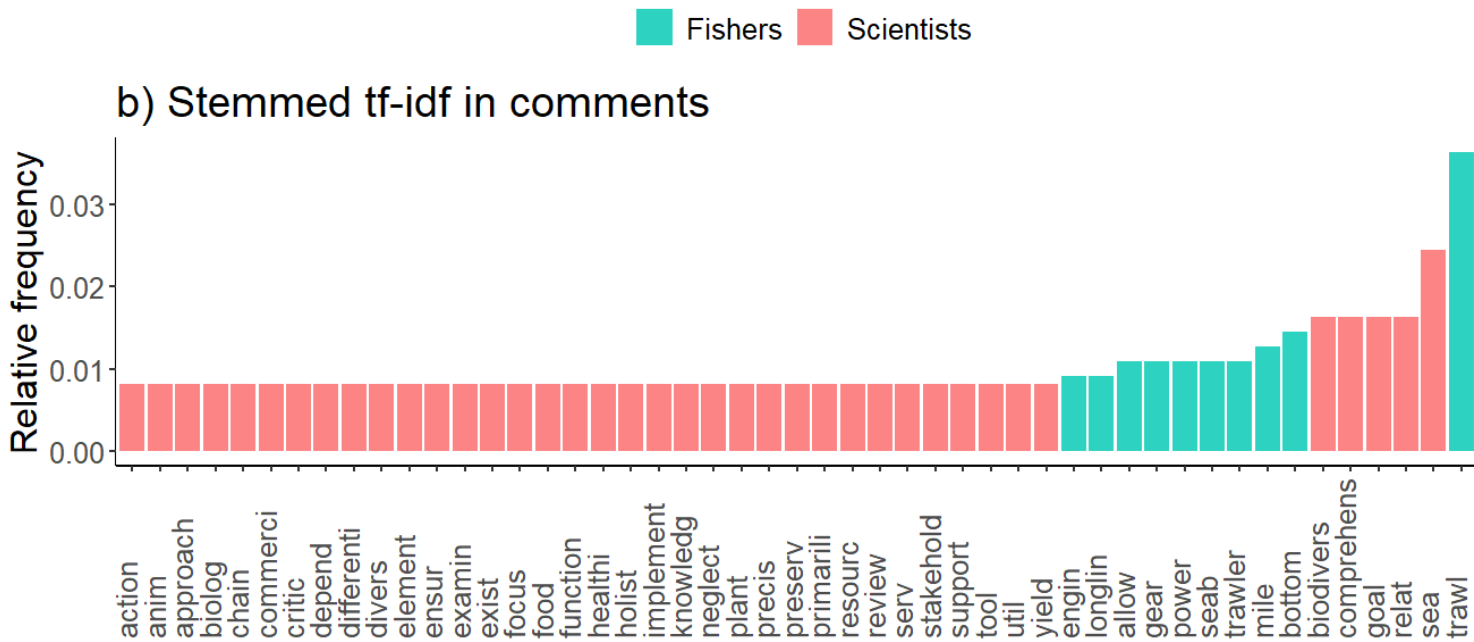
b) Scientists

	Mean (SD)	Strongly disagree	Somewhat disagree	Neutral	Somewhat agree	Strongly agree
Restrict some fishing gear	4.11 (1.20)	5.3%	10.5%	0.0%	36.8%	47.4%
Restrict all fishing gear	3.26 (1.33)	15.8%	5.3%	36.8%	21.1%	21.1%
Protect spawning grounds	4.79 (0.54)	0.0%	0.0%	5.3%	10.5%	84.2%
Protect nursery grounds	4.79 (0.54)	0.0%	0.0%	5.3%	10.5%	84.2%
Protect nearshore habitat	4.68 (0.67)	0.0%	0.0%	10.5%	10.5%	78.9%
Protect deepsea habitats	4.84 (0.50)	0.0%	0.0%	5.3%	5.3%	89.5%
Close unfished areas	3.58 (1.07)	0.0%	15.8%	36.8%	21.1%	26.3%
Close fishing grounds	3.63 (1.26)	10.5%	10.5%	5.3%	52.6%	21.1%
Base actions on FRAs	3.79 (1.08)	5.3%	5.3%	21.1%	42.1%	26.3%

Percent
0 25 50 75 100

Og gæti skýrt
afhverju sumir voru
hikandi við að beita
fiskveiðilöggjöf sem
tæki til
náttúruverndar?

(niðurstöður úr netkönnun)

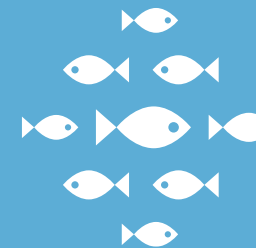

Orðanotkun = hvað er líffræðileg fjölbreytni?

(orðræðugreining á
athugasemdum í
netkönnun)

Samantekt og lykilskilaboð

- Bent var á skort á samvirkni milli fiskveiði- og náttúruverndarlöggjafar, sem undirstrikar nauðsyn þess að tryggja heildarlöggjöf um skipulag hafsins sem veitir umboð til samstarfs þvert á stofnanir og ráðuneyti og við hagaðila.
- Svarendur innan sjávarútvegs hafa ríkan vilja til að vernda lífríki hafsins.
- Markmið um verndun líffræðilegs fjölbreytileika og fiskveiðistjórnunarmarkmið fóru saman í hugum margra.
- Þá kom fram óánægja með lagaumhverfið þar sem nýjum aðgerðum er bætt við eldri – stundum án nægrar skoðunar á áhrifum.

Takk fyrir að hlusta og hvað næst?!

[@fish Iceland](#)
gaol@hi.is

